

OTO KURSILLISTA

Pototo, kale-umeak, Oto baserritarrari:

—Ik ez dakik euskararik, ez dakik gramatkarik eta gaueskola bearrezkoa dok iretzat euskaraz ikasiko ba'dok, nik ikusi joat iri gaizki itz-egiten, euskaraz ondo egiten ez dokalako.

—Bai, bai, guk baserritarrok ez dakigu ezer. Ikusi zaitut esaten dogu guk, ez ikusi diat... Ez, ez dakigu ezer.

—Zuen euskarak ikullu eta korta-usaiña galanta. Ez gramatkarik eta ez ezer. Sekulan izan aiz euskarazko kursilloetan..?

—Ez, ez, ni ez, Oto suminduta eta apalduta.

—Sekulan izan aiz kursillista..?

—Ez, ez naiz kursillista izan; izatekotan ni kursitonto izango nindukek.

—Orra, ba, egundo kursillorik gabe ez daukak euskaraz ezer esateko eskubiderik. Agiria bear da eskuan, ondo jakiteko. Ik ez dok ezer.

—Nik etxean bakarrik ikasi dot euskeraz.

—Eta ire etxean zer jakiek ignorante analfabeto batzuek besterik ez diran orreik? Sekulan euskarazko kursillo batera joan ez diran eta mendiak larrak erretzen besterik ez dakien orreik..!

—Bai, larrak erretea ume-umeetatik ikasi izan dogun gauzea da; baiña, euskerazko kursilloak guk neguan suaren inguruan egiten ditugu sukaldean.

—Eta, zein dozue irakasle? Kortako astoa irakasle arrantzaka eten gabe; orixe izan da beti zuen irakaslea. Zientifikoki ikasi barko dozue euskara euskaraz ezer jakin nai ba'dozue.

* * *

Oto gizarajoa joan zan gaueskolako oietako "kursilo" batera. Irakasleak euskaldun barriak ziran eta kursilloak egindako paper-agiria ba eben beintzat. Bat eta bi be bai.

Andik urten eta etxera eldu zanean aitari esan eutson:

—Amari ikusi diot ferian...

—Zer ikusi esak amari? Anka-azurra ala zer..?

—Berari ikusi diot.

—Ori al da kale-umeek erakusten datzuen euskera..? Orretarako oba ez joatea.

—Bai, neri esan didate gure euskerak ikullu eta korta-usaiña eta atsa duela galanta eta analfabeto utsak besterik ez gerala.

—Gu analfabeto izango gara, baiña euskaldunak. Eta zuen irakasleak erdaldun-kumeak dira: erderaz egiñak, erdera buruan eta euskera ezpañetan. Ortik naaste orretatik, zer euskera aterako dala usten dozu..?

—Ez, ez, aita, gu gera iñuzuak. Oiek eskolatuak dira eta kursillo pilloa egiña daukate eta guk bat be ez...

—"Kursiloak" eskolea izango dok eta eskolea bearrezkoa da. Guretzako be bai. Guk amaren bularretik edozki genduan euskerea. Ikusi izan dodaz emen itxas-ertzean, baserrietan euskeraz ikasten; baiña, aien euskera eta gure erdera, antzekoak; biak bizkiak... Gure etxeko unibersidadeak millaka urte ditu euskera lantzen eta bertan sortu

zan, eta karabinero batek neri euskeraz erakusteko ondo aldatu barko dau bere burua... Bitartean "euskara" ori euskeraren azala besterik ez dok izango. Bear ba'da, orrentxe billa ibilliko dira: erderaz egindako buruak geinak izanik, buru-toleste orreitan euskera jatorrik ez dalako sartzen, buruak euskaldundu bearrean, euskera erdaldundu eta danok pozik. Orretarako gure euskera jatorra estorbu bat besterik ez da.

* * *

Oto gizarajoa gelditu zan lenago baiña okerrago. Aurrapenak kalean izan oi dituk eta atzerapenak baserrian. Eta, euskera arloan, ez...?

"Zertan dan, zertan dan..." erantzun eutson sorgiñak aldamenetik.

OTO GERRATEAN

Zanga eta errenetan sartuta dagoz gerratean. Or dator Oto munizioz betetako kaja aundi batekin eta komandanteari garraxi egiten dautso:

—Komandante jauna, nun laga bear dot munizio-kaja au?

—Bajuago itz egin eidazu eta lagun bateri bezala; badakizu, aurreko orreik komandanteari botatzen dautsoe lenengo tiroa. Ika egidazu lagun bateri egiten dautsozun antzera.

—Aizak txerri alena, non arraio bota bear joat kaja madarikatu au?

OTO ETA MOISES

Andre Josepa, Oto'ren emaztea, kirioetako sendagille batengana joan jaku:

—Ara, Jauna, nire senarrak, Liburu Santuak irakurri eta gero, bera Moises dala pentsatzen dau.

—Ba! Ori ez da ezer; ez dau betirako izango eta laster pasauko jaku.

—Laster?

—Bai.

—Eta bitartean zelan lortuko dot, baiñura doanean, baiñerako ura ez erdibitza..?

Gero sendagilleak, agiri bat idatzi ondoren, esaten dautso:

—Emaiozu emendik zortzi koillarakada egunero.

—Emendik?

—Bai, ortik.

—Eta, emen koillara nondik sartu bear dot?

—Emakumea, paper orretan ipinten dautzut zer erosi bear dozun eta andik emon.

—Baiña, alaz ere ez dakit lortuko dedan...

—Zergaitik ez?

—Zortzi koillarakada esan daustazu eta nik etxean ez dauzkadaz sei koillara baiña...

ARRINDA'TAR ANES